RUP DOUANEPLEIN EN SITE TANGENT

PROCESNOTA

MECHELEN

SWECO

RUP DOUANEPLEIN EN SITE TANGENT

PROCESNOTA

PROJECTNUMMER — 1814890032
DATUM — JULI 2026

PLANID: RUP_12025_214_00026_00001

STAD MECHELEN

Contact

pmb@mechelen.be

Projectmanagementbureau Stad Mechelen

Grote Markt 21

2800 Mechelen

INHOUD

1. Inleiding 4

2. Samenstelling van het planteam 5

3. Lijst van actoren, adviesinstanties, stakeholders en deskundigen 6

3.1 Actoren 6

3.2 Adviesinstanties 6

3.3 Stakeholders 7

4. Weergave processtappen 8

5. Wijze van communicatie en participatie 10

5.1 Communicatie en participatie aangaande de startnota 10

6. Besluitvormingsproces 11

6.1 Voorbereidende fase 12

6.2 Startnota 12

6.3 Scopingnota 13

6.4 Voorontwerp RUP en ontwerp effectenrapport 13

6.5 Ontwerp RUP voorlopige vaststelling 13

6.6 Openbaar onderzoek 14

6.7 Definitief ontwerp 14

7. Bijlagen 15

7.1 Bijlage 1: verslag infomoment voortraject 15

1. INLEIDING

Deze procesnota hoort bij het in opmaak zijnde RUP Douaneplein en site Tangent te Mechelen. De nota is een apart, op zichzelf staand document dat het volledige planningsproces omschrijft, zowel hoe het proces wordt gepland als hoe het effectief werd en wordt uitgevoerd. Het is dus een evolutief document: in de startfase zal dit nog zeer beperkt zijn, maar het document groeit aan naarmate het proces vordert.

De juridische basis voor dit document betreft het op 1 juli 2016 bekrachtigde decreet waardoor de planmilieueffectrapportage en andere effectbeoordelingen in het planningsproces van een ruimtelijk uitvoeringsplan geïntegreerd werden (uitvoeringsbesluit dd. 17 februari 2017). Dit decreet introduceerde onder andere de procesnota.

De procesnota is een document met louter toelichtende waarde waarop geen inspraak mogelijk is. Het document is ‘inert’ voor aanvechting, aangezien het enkel een feitelijk relaas is van de doorlopen procedure en de ondernomen stappen. De procesnota is voor het publiek als het ware een 'leeswijzer" van de doorlopen planningsprocedure en de vervolgstappen.

De procesnota, en in voorkomend geval de aanpassingen eraan, worden op de website van de bevoegde overheid (de stad Mechelen) ter beschikking gesteld.

De procesnota omvat:

- de samenstelling van het planteam
- de lijst van de betrokken en te betrekken actoren
- de lijst van (advies)instanties, andere stakeholders, (formele) deskundigen (zoals in voorkomend geval de erkende MER- of VR-deskundigen)
- de verschillende doorlopen en geplande processtappen
- de wijze van communicatie en van participatie
- het verwachte besluitvormingsproces voor het voorziene plan

2. SAMENSTELLING VAN HET PLANTEAM

Het planteam heeft de rol om het RUP op te maken en het proces te coördineren. Conform de VCRO bestaat het planteam uit verschillende personen die werken in een samenwerkingsverband, waaronder ten minste een erkend ruimtelijk planner.

Het RUP Douaeneplein en site Tangent wordt gecoördineerd door het planteam.

Voorstel van planteam voor het RUP Douaneplein en site Tangent:

- Stad Mechelen, Project Management Bureau, Kim Vanbavinckhove (projectcoördinator);
- Studiebureau Sweco, Projectleider, Kristien Mariën (erkend ruimtelijk planner);
- Studiebureau Sweco, Projectmedewerker, Max Vandenbroeck (tevens erkend ruimtelijk planner)
- Studiebureau Sweco, Jonas De Temmerman (MER-coördinator)
- Departement Omgeving, Team Omgevingseffecten - Vlaams Expertisecentrum m.e.r. (VECM), Peter Beusen

De stad Mechelen laat zich voor de opmaak van het RUP met plan-MER bijstaan door een extern adviesbureau, zijnde Sweco Belgium BV, die ook de gevraagde erkend ruimtelijk planner ter beschikking stelt.

Het Departement Omgeving – VECM - is opgenomen in het planteam omdat ervan uitgegaan wordt dat een plan-MER vereist is.

Het Departement Omgeving - Afdeling gebiedsontwikkeling, omgevingsplannen en -projecten - werd geïnformeerd over de opmaak van het RUP en zij wensen niet deel te nemen aan het planteam.

Het Team Externe Veiligheid daarentegen is niet opgenomen in het planteam omdat ervan uitgegaan wordt dat een Ruimtelijk Veiligheidsrapport (RVR) niet vereist zal zijn.

3. LIJST VAN ACTOREN, ADVIESINSTANTIES, STAKEHOLDERS EN DESKUNDIGEN

3.1 Actoren

Actoren betreffen die organisaties en individuen die actief zijn betrokken bij het planproces en acties ondernemen binnen het proces. Waar de adviesinstanties louter becommentariëren (en hun selectie decretaal vastgelegd wordt), tracht het planteam de actoren aan te sporen tot een actieve deelname van meedenken en mee creëren. Hun selectie wordt niet decretaal bepaald.

Onderstaande lijst geeft weer welke actoren het planteam in deze fase als cruciaal ziet voor het welslagen van het proces. Hun betrokkenheid kan over het hele proces heen gaan of kan beperkt blijven in tijd (bijvoorbeeld voor welbepaalde gemeentelijke diensten die enkel ingeschakeld worden wanneer hun activiteitsdomein aan bod komt).

3.1.1 Politieke actoren

- Gemeenteraad
- College van burgemeester en schepenen

3.1.2 Ambtelijke actoren

De verschillende gemeentediensten zijn verantwoordelijk voor het gemeentelijk beleid rond de activiteiten in, en direct rond het plangebied.

3.1.3 Particuliere/maatschappelijke actoren

- GECORO

3.2 Adviesinstanties

Volgende adviesinstanties worden, conform bijlage 1 horende bij het besluit van de Vlaamse Regering betreffende het geïntegreerde planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen, planmilieueffectrapportage, ruimtelijke veiligheidsrapportage en andere effectbeoordelingen, uitgenodigd voor advies.

- Departement Omgeving
- GECORO
- Deputatie van de provincie
- Vlaams Energieagentschap
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Agentschap voor Natuur en Bos
- Agentschap Innoveren en Ondernemen

- De Vlaamse Waterweg
- Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust
- Departement Mobiliteit en Openbare Werken Afdeling Maritieme Toegang
- Vlaamse Milieumaatschappij Afdeling Lucht, Milieu en Communicatie
- Agentschap Wegen en Verkeer
- NMBS - Infrabel
- De Lijn
- Departement Mobiliteit en Openbare Werken
- Sport Vlaanderen
- Toerisme Vlaanderen
- Agentschap Zorg en Gezondheid
- OVAM
- Departement Cultuur, Jeugd en Media
- Defensie (optioneel)
- Fluxys (optioneel)
- Elia (optioneel)
- Eandis (optioneel)

Bovenstaande lijst is een voorlopige aanname en kan pas definitief gemaakt worden wanneer de afbakening van het RUP en het door te voeren plan precies gekend zijn.

Het Team Externe Veiligheid zal in de scopingsfase uitdrukkelijk gevraagd worden om te bevestigen dat het plan geen aanzienlijke effecten kan hebben en dat bijgevolg de opmaak van een RVR niet relevant is.

3.3 Stakeholders

Een stakeholder is een instantie of een persoon die interesse heeft in een bepaald proces of traject. Primaire actoren zijn dus automatisch ook stakeholder. Onderstaande lijst geeft eerder de belanghebbenden weer die geen actieve (of een minder actieve) rol spelen in het totstandkomingsproces. Het is steeds mogelijk dat dergelijke stakeholder gaandeweg een actievere rol gaan waarnemen en dus actor worden. Het is de stakeholders in onderstaande lijst ook steeds toegelaten een meer actieve rol waar te nemen. Volgende stakeholders kunnen worden aangeduid:

- Inwoners van de stad Mechelen en de sluiswachterswoning in het bijzonder
- Alle grondeigenaars binnen het plangebied (NMBS/Infrabel, Stad Mechelen, Technische Scholen Mechelen, De Vlaamse Waterweg)
- Actieve gebruikers binnen het plangebied
  - Jeugddienst Mechelen (beheerder)
  - Mechelse jongeren en kinderen en hun ouders
  - Partners met een onafhankelijke werking, waaronder Skatehouse, Busta Move, Circolito, Klimkaffee, Concertzaak, Frituur Put (vaak in concessieovereenkomst of vergelijkbare afspraken)
  - Organisaties die structureel ruimtes huren in het Douanegebouw, vaak met werkingen rond het welzijn van jongeren
  - Verschillende communities rond urban sports, muziek en cultuur
  - Nutsmaatschappijen met zendinfrastructuur
  - …

4. WEERGAVE PROCESSTAPPEN

Onderstaand schema geeft de processtappen weer, van voorstudie tot en met definitief RUP met plan-MER en dit met aanduiding van een indicatieve timing.

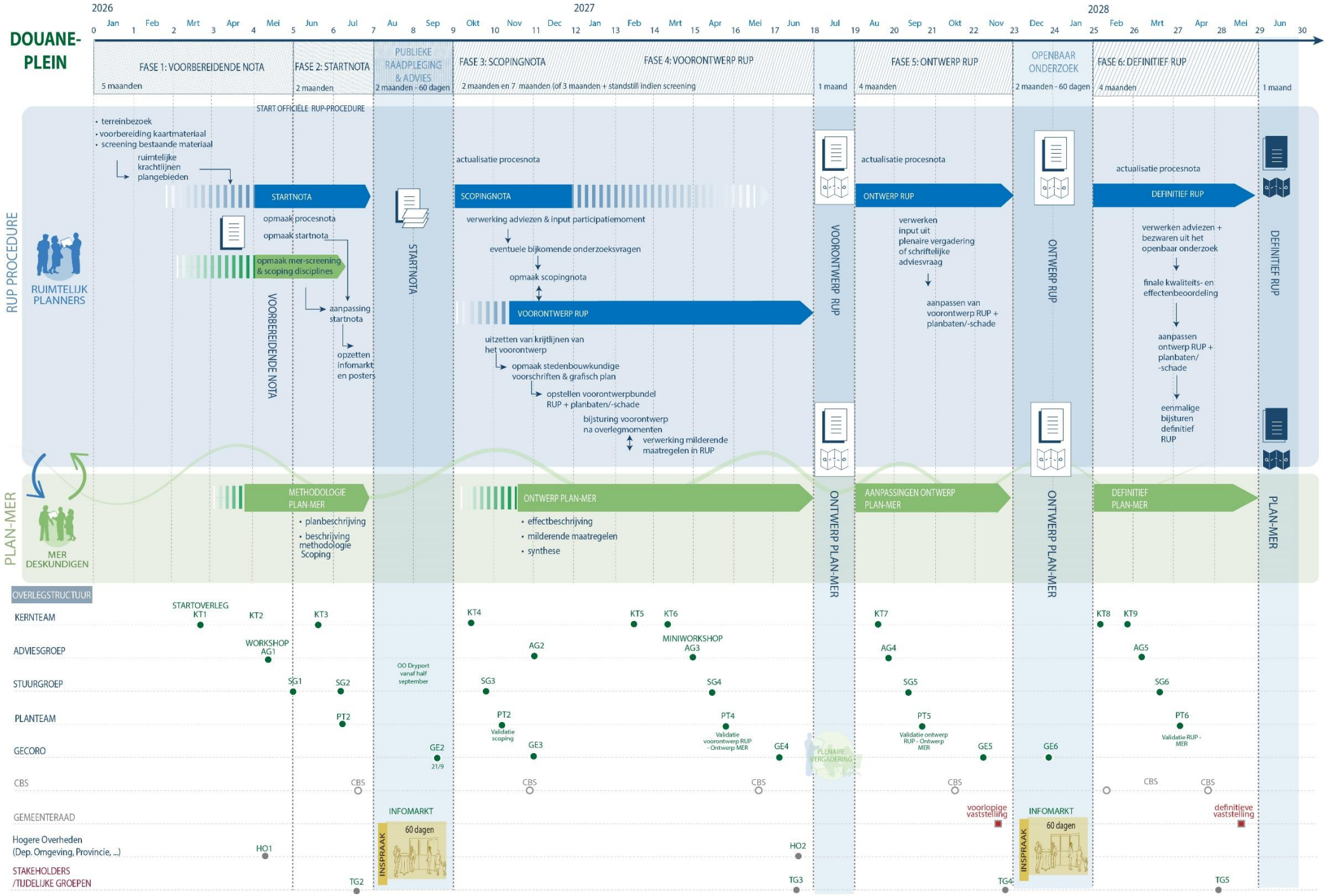

Gekleurde bollen = verplicht overleg, grijze bollen= optioneel overleg
De opmaak van een plan-MER werd optioneel opgenomen in de offerte. Indien geen plan-MER nodig is, kan de timing verkort worden.

5. WIJZE VAN COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE

Het decreet voorziet in een raadpleging van de bevolking over de startnota, gekoppeld aan één participatiemoment. Een tweede participatiemoment vindt plaats na de voorlopige vaststelling van het RUP door de gemeenteraad. De coördinatie en de sturing van de raadpleging ligt in handen van het planteam. Er wordt nog bekeken of en welke vormen van participatie in tussentijd worden georganiseerd; decretaal zijn deze extra participatiemomenten niet verplicht.

5.1 Communicatie en participatie aangaande de startnota

De startnota wordt gedurende 60 dagen ter inzage gelegd, **van 17 augustus t.e.m. 17 oktober 2026**. De bevolking wordt voor het begin van de raadpleging geïnformeerd over de terbeschikkingstelling van de startnota door een aankondiging op de volgende wijze:

- aanplakking;
- een bericht in het Belgisch Staatsblad en in ten minste drie dagbladen die binnen stad Mechelen worden verspreid;
- en een bericht op de website van de stad Mechelen.

De aankondiging bevat:

- de bevoegde overheid;
- waarover de raadpleging gaat;
- identificatie van de betrokken stad/gemeente;
- de plaats waar de startnota en de procesnota geraadpleegd kunnen worden;
- de begin- en einddatum van de raadpleging over de startnota;
- de plaats, de datum en het uur waarop het participatiemoment zal plaatsvinden;
- de wijze waarop en het adres waar de bevolking haar reacties kenbaar kan maken en de vermelding dat reacties ook kunnen worden afgegeven tegen ontvangstbewijs op het gemeentehuis van de betrokken gemeenten.

Tijdens de inzageperiode zal een participatiemoment worden georganiseerd over de startnota. **Het infomoment zal plaatsvinden op 7 september 2026 in Den Hangar.** Met een plenaire presentatie en infopanelen worden de belangstellenden geïnformeerd over de voorgenomen plannen. Er zullen medewerkers van de stad Mechelen en het studiebureau beschikbaar zijn om vragen te beantwoorden. Het brede publiek krijgt de mogelijkheid om hun kijk op de plannen mee te geven aan het planteam.

Het eindresultaat van deze adviesronde en de raadpleging van de bevolking, inclusief het participatiemoment, is een verzameling van adviezen, inspraakreacties en een verslag van het participatiemoment. De wijze waarop met deze informatie wordt omgegaan en het resultaat ervan, leidt tot de scopingnota.

Het verslag van het participatiemoment omvat een bundeling van alle opmerkingen en is eerder algemeen van aard.

De bevoegde overheid stelt de startnota, de procesnota (en eventuele aanpassingen) en het verslag van het participatiemoment ter beschikking op haar website en laadt deze later op in het digitale platform.

6. BESLUITVORMINGSPROCES

Onderstaand wordt het geïntegreerde planningsproces schematisch weergegeven.

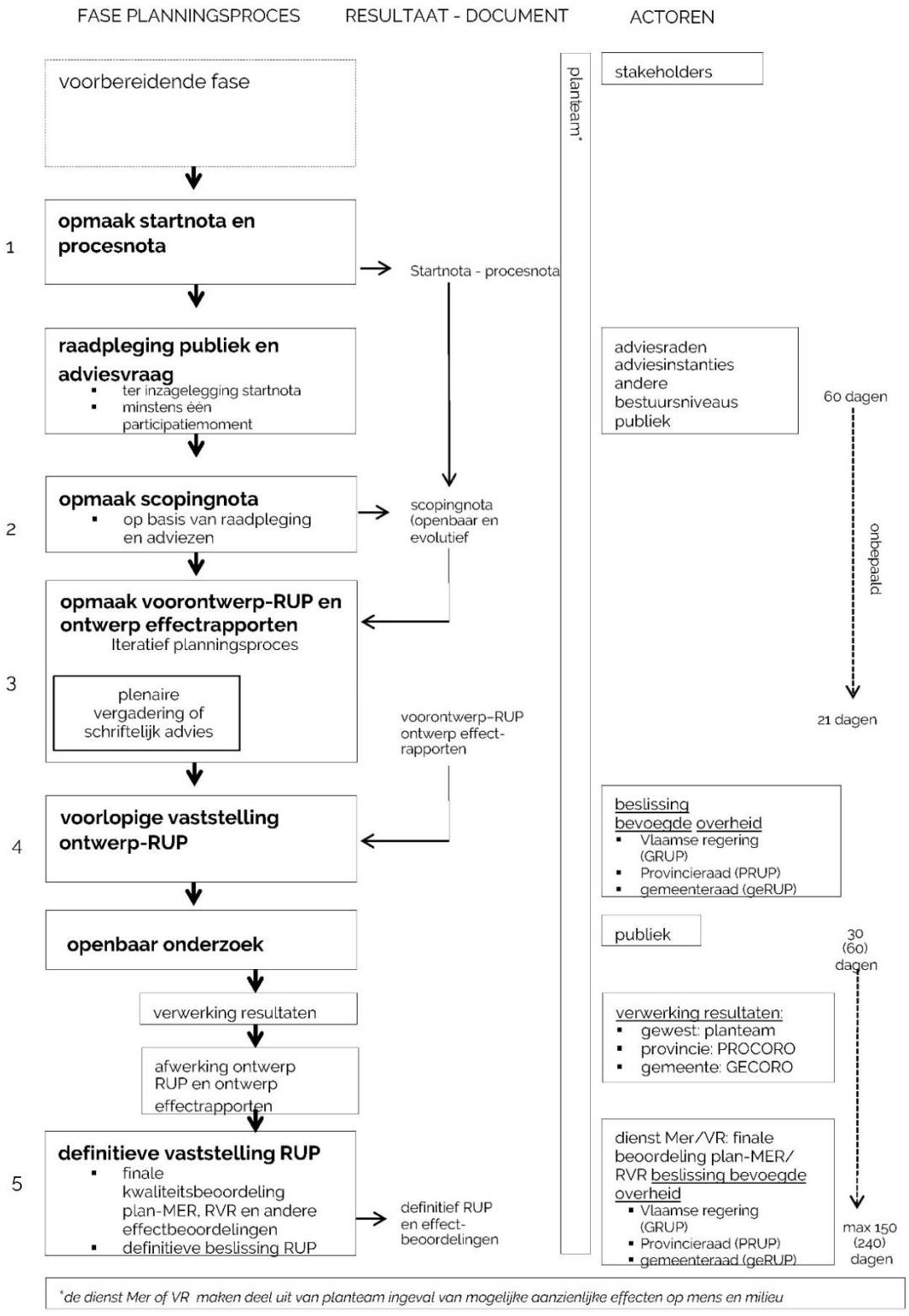

6.1 Voorbereidende fase

Voorafgaand aan de fase van de startnota werd reeds een voortraject doorlopen (januari – mei 2026).

Tijdens de voorbereidende fase werd de ruimtelijke en milieukundige context van het plangebied verder onderzocht en verfijnd. Daarbij werd nagegaan welke randvoorwaarden, aandachtspunten en ontwikkelingsmogelijkheden relevant zijn voor de verdere opmaak van het RUP. De voorstudie had tot doel om de bestaande inzichten uit het masterplan te vertalen naar een ruimtelijk en planologisch onderbouwd kader voor het plangebied.

Een belangrijk onderdeel van deze fase was de opmaak van een eerste kwetsbaarheidsanalyse. Aan de hand van een scopingsonderzoek werd gedetecteerd welke milieudisciplines daadwerkelijk relevant zijn voor het RUP. Tijdens een workshop met de betrokken stadsdiensten, planners, ontwerpers en experten werd per discipline ingezoomd op de belangrijkste aandachtspunten, kwetsbaarheden, randvoorwaarden en opportuniteiten. Deze werkwijze maakte het mogelijk om reeds vroeg in het proces de eerste inzichten uit het MER-onderzoek mee te nemen in de verdere uitwerking van het RUP. Deze interne werkmethodiek wordt benoemd als **“MER 2.0”**.

Het eindproduct van deze voorstudie is de structuurschets. Deze structuurschets vormt de visuele vertaling van het gevoerde proces tijdens de voorstudie. Ze brengt de belangrijkste inzichten, keuzes en randvoorwaarden samen in één ruimtelijk leesbaar kader voor het plangebied. Daarnaast geeft de structuurschets ook de plandoelstellingen weer die aan de basis liggen van het RUP. Daarmee vormt ze de brug tussen de visie uit het masterplan, de resultaten van de kwetsbaarheidsanalyse en de verdere planuitwerking in het RUP.

6.2 Startnota

De startnota is een document dat minimaal de volgende aspecten, zoals opgenomen in art 2.2.4 van de VCRO, omvat:

1. een beschrijving en verduidelijking van de **doelstellingen** van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan;
2. **een afbakening** van het gebied of de gebieden waarop het plan betrekking heeft;
3. een beknopte beschrijving van de **alternatieven** voor het ontwerpplan of voor onderdelen ervan, die de initiatiefnemer heeft overwogen, en een beknopte beschrijving van de voor- en nadelen van de verschillende alternatieven;
4. een beschrijving van de **reikwijdte en het detailleringsniveau** van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan en daaraan gekoppeld de reikwijdte en het detailleringsniveau van de te voeren effectonderzoeken zoals in die fase gekend;
5. de relatie met het ruimtelijk structuurplan en, in voorkomend geval, met andere relevante **beleidsplannen**;
6. de beschrijving van de te onderzoeken **effecten** en van de inhoudelijke aanpak van de effectbeoordelingen, met inbegrip van de methodologie, zoals bepaald door de wetgeving van de op te maken effectbeoordelingen en van andere onderzoeken die nodig zijn voor het plan. In voorkomend geval bevat de startnota ook een weergave van de gedane analyse, vermeld in artikel 4.2.6, § 1, 5°, en artikel 4.4.1 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, met inbegrip van de redenen waarom geen planmilieueffectrapport, respectievelijk ruimtelijk veiligheidsrapport moet worden opgemaakt;
7. in voorkomend geval, relevante gegevens uit **vorige effectbeoordelingen** of uit de goedgekeurde rapporten die daaruit zijn voortgekomen;
8. in voorkomend geval, de impact of het effect dat het geïntegreerde planningsproces kan hebben op mens of milieu in een ander gewest of land of op de gebieden die onder de federale bevoegdheid vallen;

9. een overzicht van **instrumenten** die samen met het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan ingezet kunnen worden, als die al bekend zijn in deze fase.

Het college van burgemeester en schepenen vraagt advies over de startnota. Het advies wordt uitgebracht binnen een termijn van zestig dagen, die ingaat op de dag na de ontvangst van de adviesvraag.

Het college van burgemeester en schepenen informeert de bevolking uiterlijk de eerste dag van die termijn over de inhoud van de startnota, raadpleegt de bevolking over de startnota gedurende dezelfde termijn, organiseert hierover ten minste één participatiemoment en maakt daarvan een verslag.

De reacties worden uiterlijk de laatste dag van de termijn van de inspraak aan het college van burgemeester en schepenen bezorgd. De wijze waarop reacties bezorgd kunnen worden, alsook de uiterste datum worden uitdrukkelijk vermeld in de informatie over de startnota. Het college van burgemeester en schepenen bezorgt de startnota, de adviezen, de reacties en het verslag van het participatiemoment aan de bevoegde dienst voor milieueffectrapportage en veiligheidsrapportage binnen een termijn van drie dagen na het afsluiten van de termijn.

6.3 Scopingnota

De resultaten van de raadplegingen (zowel publiek als adviesinstanties en adviesraden) worden besproken en door het planteam verwerkt in een scopingnota.

De scopingnota bouwt voort op de startnota en bevat minstens dezelfde onderdelen als de startnota. De scopingnota bepaalt de te onderzoeken ruimtelijke aspecten en de effectbeoordelingen die moeten worden uitgevoerd, alsook de methode ervan. Door het opmaken van de scopingnota wordt er richting gegeven aan het onderzoek voor wat betreft het plan zelf en de effecten.

Na het verwerken van de resultaten van de eerste raadpleging kan het planteam aangepast worden, eventueel kunnen vertegenwoordigers van instanties (tijdelijk) toegevoegd worden aan het planteam of zijn andere niet meer noodzakelijk voor het verdere planningsproces.

6.4 Voorontwerp RUP en ontwerp effectenrapport

Na de opmaak en het openbaar maken van de scopingnota doorloopt het planteam het verdere geïntegreerd planningsproces. Hierbij wordt het plan eventueel verder uitgewerkt samen met de effectbeoordelingen en eventuele andere onderzoeken die relevant worden geacht.

De betrokken adviesinstanties worden aangeschreven ter voorbereiding van een plenaire vergadering of een schriftelijke adviesvraag.

6.5 Ontwerp RUP voorlopige vaststelling

Het ontwerpplan en de eventuele ontwerp-effectbeoordelingen worden afgewerkt door het planteam op basis van de resultaten van het tot dan afgelegde planningsproces, de adviezen van de adviesinstanties en/of de resultaten van de plenaire vergadering.

Uiterlijk voor de voorlopige vaststelling van het ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan wordt in de scopingnota door de dienst bevoegd voor milieueffectrapportage bepaald of een milieueffectrapport moet worden opgemaakt.

Uiterlijk voor de voorlopige vaststelling van het ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan wordt in de scopingnota door de dienst bevoegd voor veiligheidsrapportage bepaald of een ruimtelijk veiligheidsrapport moet worden opgemaakt.

Het ontwerpplan en de eventuele ontwerp-effectbeoordelingen worden voorgelegd aan de gemeenteraad om het ontwerpplan voorlopig vast te stellen.

6.6 Openbaar onderzoek

Het voorlopig vastgestelde ontwerpplan en de bijhorende eventuele ontwerp-effectbeoordelingen worden onderworpen aan een openbaar onderzoek. Het openbaar onderzoek duurt 60 dagen.

Tijdens de periode van het openbaar onderzoek zal er een tweede informatie/ participatiemoment voor de bevolking worden georganiseerd. De exacte invulling van dit moment wordt op latere datum beslist.

De opmerkingen en de bezwaren worden uiterlijk de laatste dag van het openbaar onderzoek schriftelijk of digitaal aan de gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening bezorgd. De gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening bundelt en coördineert alle adviezen, opmerkingen en bezwaren en brengt binnen negentig dagen na het einde van het openbaar onderzoek gemotiveerd advies uit bij de gemeenteraad.

Het planteam past desgewenst het RUP aan.

6.7 Definitief ontwerp

Bij de definitieve vaststelling van het plan kunnen ten opzichte van het voorlopig vastgestelde plan alleen wijzigingen worden aangebracht die gebaseerd zijn op of voortvloeien uit de tijdens het openbaar onderzoek geformuleerde bezwaren en opmerkingen, of uit de adviezen, uitgebracht door de aangewezen diensten en overheden, of uit het advies van de gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening.

Het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wordt samen met het besluit van de gemeenteraad en het volledige advies van de gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening onmiddellijk na de definitieve vaststelling met een beveiligde zending bezorgd aan de deputatie van de provincie waarin de gemeente ligt, en aan de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering en de deputatie beschikken over een termijn van 45 dagen om de uitvoering van het besluit van de gemeenteraad tot definitieve vaststelling van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan te schorsen. De Vlaamse Regering kan binnen deze periode ook overgaan tot een gehele of gedeeltelijke vernietiging.

Het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan treedt in werking veertien dagen na de bekendmaking van de gemeenteraadsbeslissing houdende definitieve vaststelling van het plan bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad.

Ten slotte wordt tijdens deze (en voorgaande) stap(pen) de decretaal verplichte digitale oplevering voorzien van de verschillende dossierstukken, cfr. de DSI-richtlijn.

7. BIJLAGEN

7.1 Bijlage 1: verslag infomoment voortraject

Wordt aangevuld na het infomoment